

ለመስማትም ሆነ ለማውራት ይዘገንናል!!

በምን ቋንቋ እንግለጸው! ሰውን ሰው በላው!

ጉምዞች ዐማሮችን አርደው በሏቸው!

ሀ) መግቢያ

ሞረሽ-ወገኔ ይህ አስደንጋጭ ዜና እንደደረሰው የድርጊቱን ዘግናኝነት እና ፍፁም ኢሰብዓዊነት ከግንዛቤ ውስጥ በማስገባት፣ ከዚያም አልፎ ያለአግባብ ግለሰቦችንም ሆነ ድርጅቶችን ላለመወንጀል፣ ስለሁኔታው ከሥር መሠረቱ መረጃዎችን ለማጣራት ሙከራ አድርጓል። ኢትዮጵያውያን ወገኖቻችን እና ሰብዓዊነት የሚሰማችሁ ግለሰቦች ሁሉ እንድትገነዘቡልን የምንፈልገው፣ በእንዲህ ዓይነት እጅግ የሚሠቀጥጥ ድርጊት ላይ ዘገባ ለማዘጋጀት ምን ያህል ከባድ የጎሊና ፈተና እንደሚደቅን ንፁሕ ጎሊና እና አስተዋይ አዕምሮ ያለው ሰው ይስተዋል አልባልም።

አንዳንድ ጊዜ «ቋንቋ ኃሳብን በትክክል ለመግለጽ ያስቸግራል» ይባላል። ዕውነት ነው፣ እንደዚህ ያለ ለመስማትም ሆነ ለመናገርም የሚቀፍ እና የሚከብድን ድርጊት፣ ድርጊቱን ባየው ሰው፣ በተረዳው እና በገባው መልክ ለሁለተኛ እና ለሦስተኛ ወገን ለመግለጽ ይቸገራል። የቋንቋ ሊቃውንቱም «ቋንቋ አንዳንድ ጊዜ ኃሳብን በትክክል አይገልጽም» የሚሉት እንደዚህ ያሉ ድርጊቶችን በአዕምሯቸው በተቀረጸው መንገድ በቃላት አሳክቶ ለመግለጽ ሲፈልጉ ተስማሚ ቃል ስለሚያጡ ነው። በዚህ በምንኖርበት በጸጅኛው መቶ ክፍለ ዘመን፣ ያውም የክርስትና ኃይማኖትን ከሐዋርያት ዘመን ጀምሮ ተቀብሎ በኖረ እንደ ኢትዮጵያ ባለ የረጅም ዘመን ታሪክ ባለቤት በሆነ ሕዝብ መሃል፣ «ሰውን ሰው በላው።» «ጉምዞ የተባለው ጎሳ አባሎች የዐማራውን ነገድ አባሎች በጠላትነት ስሜት ተነሳሽተው ከወያኔ በተሰጣቸው መመሪያ መሠረት አርደው በሏቸው» የሚለውን ክፉ ዜና ላልሰሙና ላላወቁ ሰዎች ማስረዳት እጅግ ይከብዳል፣ ይቀፋል፣ በምን ቃላትም ለመግለጽ እንደሚቻል ያስቸግራል። ድርጊቱ ግን በአሳዛኝ መልኩ ተፈጽሟል። በዕውነትም አንበሳ፣ ጅብ ወይም ሌሎች ሥጋ-በል አራዊት በመሰሎቻቸው ላይ የሚይፈጽሙትን ድርጊት፣ ሰው ፣ ሰውን አርዶ በሚጥሚጣ አጣጥሞ ሲበላው ላየ ሰው፣ ለሌላ ወገኑ ለመግለጽ ቃላት ያጥረዋል። የአገላለጽ መንገዱም ይጠፋዋል፣ ይከብደዋል። «ሰው ሰውን በላው» ማለት ተራ አባባል ይሆናል፣ የተለመደ ተራ አጠቃቀም ይሆናል። በምን ቃል ቢገለጽ ነው ድርጊቱ «ትንግርት፣ ጉድ፣ እግዚአ የፈጣሪ ያለህ» የሚያሰኘው! ይህ ነው እንግዲህ «አንዳንድ ጊዜ ቋንቋ ኃሳብን በትክክል ለመግለጽ አያስችልም» የሚባለው። የሰው ልጅ ከጅብ እና ከአንበሳ፣ በአጠቃላይ ሥጋ- በል ከሆኑ እንስሶች የከፋ አውሬ መሆኑ እንዴት ይገለጻል?

ይህ አረመኔያዊ እና ኢሰብአዊ ድርጊት በዘመኑ ቴክኖሎጂ በቪዲዮ ተቀርቦ ለሕዝብ ዕይታ ቢቀርብ፣ ከቃላቱ ይልቅ ድርጊቱን እያንዳንዱ ተመልካች ዐይቶ የየራሱን ግንዛቤ እንዲጨብጥ ባስቻለ ነበር። ሆኖም ግን ምን ያደርጋል! ድርጊቱ የተከናወነበት አካባቢ እልም ያለ ገጠር እና ከዘመኑ የቴክኖሎጂ ትሩፋቶች የራቀ ከመሆኑም በላይ፣ ግድያ የተፈጸመባቸው ምስኪን ለፍቶ አዳሪ፣ ድሃ ገበሬዎች ናቸው። በሥፍራው ይህን ድርጊት ለብዙኃን የመገናኛ ዘዴዎች ለማቅረብ የሚችሉ፣ የዚህ ዕውቀት ያላቸው ሰዎች የሉም። ከሁሉም በላይ ድርጊቱ የተፈጸመው በዐማራው ላይ በመሆኑ፣ ሁሉም «በወደቀ ግንድ ምሣር ይበዛበታል» ሆኖ፣ ጉምዞች ዐማሮችን አርደው በሉ! የሚለው ዘግናኝ ለጆሮ የሚከብድ፣ ለሕሊና የሚቀፍን አሳዛኝ ድርጊት በወቅቱ ለሕዝብ ሳይገለጽ አራት ወራት አስቆጠረ።

የትግሬ-ወያኔዎች፣ ገና ደደቢት በረሃ ሲገቡ ጀምረው፣ ዐማራውን በዘር ጠላትነት ፈርጀው፣ ዘሩን ለማጥፋት ሳይታክቱ ሠርተዋል። ከጂ(አርባ) ዓመታት በላይ በፈጀ ጊዜ ውስጥ ከጅ(አምሥት) ሚሊዮን በላይ ዐማሮችን ከምድረ-ኢትዮጵያ አጥፍተዋል። ከፍተኛ የሆነ የዘር ማጥፋት እና የዘር ማጽዳት ወንጀል ፈጽመዋል። የትግሬ-ወያኔዎች ዐማራውን ከመገደል፣ ከማሠር፣ ከማሰቃየት፣ ከሥራ ከማባረር፣ ስደተኛ እና ርሃብተኛ፣ ታማሚ እና ሚች ከማድረጋቸውም በላይ፣ በቅርቡ ደግሞ የሰው አውሬ የሆኑትን ጉምዞችን አደራጅተው፣ ዐማሮችን አርደው እና ከትሬው ሥጋቸውን እንዲበሉ አስደርገዋል። ስለዚህ ባለፉት አራት ወራት ጉምዞች መተከል ውስጥ ያደረጉት ዐማሮችን ገድለው ሥጋቸውን ከትሬው የሙብላት የከፋ እርምጃ፣ ዘረኛው የትግሬ-ወያኔ አገዛዝ በዐማራው ላይ የነገባው የዘር ጥላቻ የቱን ያህል የከፋ እና የጠለቀ እንደሆነ ሌላው ማሳያ ሆኖ በታሪክ የሚመዘገብ ነው።

ይህ አስደንጋጭ እና አሳዛኝ መረጃ እንደደረሰን ለማጣራት የሞከርነው፡- የድርጊቱ መንስኤ ምንድን እንደሆነ፣ ድርጊቱ መቼ እና የት እንደተፈጸመ፣ የድርጊቱ ፈጻሚዎች እነማን እንደሆኑ እና ማን አመራር እንደሰጠ፣ የተጎጂዎቹ ቁጥር ምን ያህል እንደሆነ፣ የደረሰባቸው ጉዳት መጠን እና ዓይነት፣ ከዚህ ጭፍጨፋ ከሞት ቢተርፉም ለወደፊት ለአደጋ የተጋለጡት ሰዎች ምን ያህል እንደሆኑ በሚሉት ላይ ነው። እኒህን ጥያቄዎች ለመረጃ ምንጮቻችን ስናቀርብላቸው፣ ያለምንም ማመንታት ሕይወታቸውን ለአደጋ አጋልጠው አስፈላጊውን ትብብር አድርገውልናል። መጠነኛ ዝርዝር ያዘለው ዘገባ እነሆ፡

ለ) የድርጊቱ መነሻ

ጉዳዩ እንዲህ ነው፤ ኢትዮጵያውያን ዜጎችን በመግደል፣ በማሰር፣ በማጭበርበር እና ድምፅ በመስረቅ «በሕዝብ ተመረጥኩ» እያለ ለጁ(ሃያ አምሥት) ዓመታት በኢትዮጵያ ሕዝብ ጫንቃ ላይ የተፈናጠጠው የትግራይ-ወያኔ፣ የጄሲህፂ ዓ.ም.ን አገር አቀፍ ምርጫ መቶ በመቶ ለማሸነፍ ባለው እኩይ ዓላማ እና ፍላጎት መሠረት፣ ይህኑ ፍላጎቱን ለማሟላት በመሣሪያነት የሚያገለግሉትን የልዩ ፖሊስ ኃይል ወደ መተከል ያሠማራል። የተላኩት የልዩ ፖሊስ ኃይል ሠራዊት የተሰጣቸውን እኩይ ተልዕኮ ለማሳካት የወሰዱት የመጀመሪያ እርምጃ፣ በቡለን እና በወምበራ ወረዳዎች ውስጥ የሚኖሩትን ዐማሮች ሰብስቦ ማሰር እንዲሆን ወሰኑ። ዐማሮችን ለማሰር የሰጡት ምክንያትም፣ «ዐማራዎቹ በርካታ የጦር መሣሪያዎች ያሉባቸው ስለሆነ፣ ምርጫውን እንዳያደናቅፉ በቁጥጥር ሥር ሆነው መቆየታቸው አስፈላጊ ነው፤» የሚል ነበር። ይህን በሐሰት ላይ የተመሠረተ ምክንያት በመስጠት፣ በሁለቱ ወረዳዎች ውስጥ የሚኖሩትን ዐማሮች ሰብስበው አሠሩ። ሰብስበው ካሠሩ በኋላ፣ «መሣሪያ ደብቃችኋል እና አምጡ» በማለት ከፍተኛ የሆነ ድብደባ ፈጸሙባቸው። የተደበቀ መሣሪያ ባለመኖሩ የሚገኝ ሲጠፋ፣ በዚህ የተናደዱት ባለሥልጣኖች «በጄሲህፂ ዓ.ም. በክልሉ የነበሩትን ዐማሮች ሰብስቦ በአባረርን ጊዜ ጉዳዩን የብዙኃን መገናኛ ተቋሞች “በዐማራው ላይ የዘር ማጽዳት ወንጀል ተፈጸመበት” እያሉ በማናፈሳቸው፣ ክልሉ እንዲጋለጥ በመደረጉ ችግር ተፈጥሮብናል። ዛሬ እንደዚያ አይደረግም። የሚደረገው ዐማሮቹን እየለቀምን ባሉበት መጨፍጨፍ ነው። ለዚህም የወረዳ እና የቀበሌ ባለሥልጣኖች ኃላፊነቱን ወስደው መመሪያውን እንዲያስፈጽሙ፤» የሚል ትዕዛዝ አስተላለፉ።

ይህ መመሪያ በተላለፈበት እና ወደ ተግባር ለመለወጥ ሠፊ ዝግጅት እና ቅስቀሳ በሚደረግበት ወቅት፣ ማን እንደገደለው፣ መቼ እንደተገደለ፣ እንዴት እንደተገደለ በቅጡ የማይታወቅ የጉምዝ ጎሳ አባል የሆነ አንድ ሰው ወንበራ ወረዳ ውስጥ ሞቶ ተገኘ ተባለ። ይህን ሆነ ተብሎ ዐማራን ለመጨፍጨፍ የተቀነባበረውን ሢራ ዕውነት ለማስመሰል፣ ባለሥልጣኖቹ የቡለን እና የወንበራ ወረዳ ነዋሪዎችን በየነገዳቸው ተለይተው እንዲሰባሰቡ ያዘዙ። በትዕዛዙም መሠረት የሁለቱ ወረዳ ነዋሪዎች ልዩ ልዩ ነገዶች በየነገዳቸው ተሰበሰቡ። ባለሥልጣኖቹ የዐማራው ነገድ አባሎች የሆኑት ወደ ተሰበሰቡበት ቦታ በመሄድ፣ «ጉምዙን የገደለውን ሰው አውጡ» ብለው አፋጥጠው ያዘቸው። ዐማራዎቹ ሲሞትም ሆነ ሲገደል ያዩት፣ የሰሙት እና የሚያውቁት ነገር ባለመኖሩ ሁሉም «አናውቅም» የሚል መልስ በአንድነት ሰጡ። በዐማሮቹ መልስ የተሰላጩት ባለሥልጣኖች፣ በቀበሌ ደረጃ ላሉት የጉምዝ ነገድ ባለሥልጣኖች «ዐማሮቹ በግድ ጉዳዩን ለይተው እንዲያወጡ አድርጉ፤» ብለው ትዕዛዝ ሰጥተው ወደመጡበት ተመለሱ። ከዚያ በኋላ የተከሰተው ድርጊት ለመናገርም ሆነ ለመዘገብ እጅግ የሚዘገንን፣ በእኛ ዘመን የተፈፀመ፣ ዳግማዊ አሸዋትዝ የታዩበት ነው።

ሐ) ዳግማዊ አሸዋትዝ በመልካን እና አይጋሊ-ሞዛምቢክ ቀበሌዎች

ትዕዛዙን የተቀበሉት በወምበራ ወረዳ የመልካን የቀበሌ ባለሥልጣኖች ግንቦት ፳ እና ፱ ቀን ፪ሺህ፯ ዓ.ም. ሰብስበው በአሠሯቸው፣ እንዲሁም በየቤታቸው በሚገኙ ሕፃናት፣ አዛውንት፣ ሴቶች፣ ነፍሰጡሮች እና አቅመ ደካማ ዐማሮች ላይ አሰቃቂ ግድያ ፈጸሙባቸው። ፋሽስት ጣሊያን በየካቲት ፲፪ ቀን ፲፱፻፳፱ ዓ.ም. በአዲስ አበባ ነዋሪዎች ላይ እንዳደረገው፣ ጉምዞችም ዐማሮችን በገጆራ፣ በቢለዋ፣ በአካፋ እና በዶማ ቀጥቅጠው ገደሏቸው። በእነዚህ ሁለት ቀኖች ብቻ ከ160 በላይ ዐማሮች የገና ጠበት ሆኑ። ከመግቱ ሩጦ ለማምለጥ ሙከራ ያደረጉትን ጥይት ቀድሞ ቀለባቸው፤ በመተከል ጫካዎች ወደቁ። በየቤታቸው የነበሩትን ትንሽም ሆነ ትልቅ፣ አዋቂም ሆነ ሕፃን፣ ደካማ እና እርጉዝ ሳይለዩ አረዷቸው። ዐማሮች ይተኙበት የነበረው መደብ እና አልጋ በደም ጨቀዩ። ይመገቡባቸው የነበሩት ህገን እና ሌማቶች የእነርሱው ሥጋ ተበልቶ የገዳዮቹ የጉምዞች የኩራት ምግብ ሆነ። የዐማሮችን ኩላሊት እና ጉበት ከትፈው በሚጥሚጣ ለውሰው እንደ ዱለት በሉት። የዐማሮች ሥጋ እንደ በሬ ሻፍ እና ደቢት ተቆጥሮ ቁርጥ ሆኖ ተበላ። የሰው ልጅ አስከሬን መቀበሪያው መሬት ሳይሆን የጉምዞች ሆድ ሆነ። «የሰጧ ሥጋ እርም ነጩ፤» የሚለው የቆዩ ብሄል በጉምዞች ሠፈር እና ባህል ተረት መሆኑን ይህ ድርጊት ያስረዳል።

ነፍሰጡር ዐማሮች ሆዳቸው በሳንጃ ተሰነጠቀ፤ በጭንቀትም አስወረዱ። በማገፀን ውስጥ ያሉት ሽሎች በጉምዞች ቢለዋ ተበግጥሰው ተጣሉ። «የሰው ልጅ ከእናቱ ማገፀን ሲወጣ ምን ይመስላል» በማለት ሆድ ቀደው ሽል ተመለከቱ። የዐማራው እናቶች እና እህቶች የጉምዞች መጫዎቻ አሻንጉሊት ሆኑ! ብቻ በዚህ ቦታ እና በዚያ ሰዓት የተገኘ ዐማራ ጉምዞች የሰከረ ዓሳ እንዳገኙ ከተፉት። ትምህርት ቤት ያሉ ተማሪዎች እንኳ ከመታረድ አላመለጡም። ጉምዞቹ የገደሏቸውን የወንዶች ዐማሮችን ብልት ቆርጠው የወንድነት (የጅግነት) መለኪያ እና መሸለሚያ አደረጉት። የሙታኑን ከንዶች እና መዳፎች እየቆረጡ ለከበር መምቻ አደረጉት። ወይ ነዶ!

በባህላችን አባቶቻችን እና እናቶቻችን «አሟሚቴን አሳምረው» የሚሉት፣ እንዲህ ዓይነቱ ሞት እንዳይገጥማቸው ነው። በመልካን ቀበሌ ለዘመናት ይኖሩ የነበሩት ዐማሮች አሟሚታቸው አሳዘኝ ብቻ ሳይሆን፣ እጅግ አሠቃቂ እና ዘግናኝም ነው። ከመበላት እና ከመዘልዘል የተረፈው የተገዳዮች ዐማሮች ተረፈ-አካላት፣ በአቅራቢያው ወዳለው ወደ ጎርሻ ወንዝ ተጣሉ። የአባወራ ቤቶች ከእነአስከሬኖቻቸው እየሸተቱ ለህምንታት ተዘጉ። እስካሁንም ድረስ በመልካን ቀበሌ የተገደለ አንድም የዐማራ አስከሬን አልተቀበረም።

ከአንድ ወር በኋላ፣ ማለትም፣ ሰኔ ፲፪ ቀን ፪ሺህ፯ ዓ.ም. እንደገና መላዕክ-ሞት ወደ ቡለን ወረዳ አይጋሊ-ሞዛምቢካ ቀበሌ ዘመተ። በትግራይ ወያኔዎች «ጃዝ» ባይነት የተበረታቱት የጉምዝ ጎሳ አባሎች፣ ሁለት ዐማሮችን አረዱ፤ በተመሳሳይ ሁኔታም

ኩላሊታቸውን እና ጉባታቸውን እንደ ዱላት በሚጥሟጣ እያጣቀሱ በሉት። በአጋጣሚም ይሁን የፈጣሪ ኃይል ተጨምሮበት፤ ሁለቱን ዐማሮች የገደሉት እና የበሉት ጉምዞች በፖሊሶች ተያዙ። በሰዓቱ የቡላን ወረዳ መርማሪ ፖሊስ የነበረችው አንዲት የኦሮሞ ነገድ ተወላጅ የሆነች ሴት፤ በምርመራው ወቅት ገዳዮቹ እንዴት ድርጊቱን እንደፈጸሙ ስትጠይቃቸው ሁለቱን ዐማሮች እንዴት አድርገው እንደገደሏቸው፤ ሥጋቸውንም እየበለቱ እንዴት እንደበሉት ሲነግሯት ከመስማት በላይ ሆነባት እና ወዲያውኑ ኅሊናዋ ታውኮ አስታወካት። «ኤሎሄ፤ ኤሎሄ፤ ላማ ሰበቅታኒ!!!» የሚባለው በእንዲህ ዓይነት ዘመን ነው።

ከላይ በተጠቀሱት ሁለት ቀበሌዎች ውስጥ በጉምዞች በከፍተኛ ጭካኔ ከታረዱት እና ከተገደሉት 162 ዐማሮች መካከል ስማቸውን ለማግኘት የቻሉናቸውን የ፹፰(ሰማንያ ስምንቱን) በሚከተለው ሠንጠረዥ ፩ ቀርቧል።

ሠንጠረዥ ፩፡- በመልካን ቀበሌ (ወምበራ ወረዳ) እና በአይጋሊ-ሞዛምቢክ ቀበሌ (ቡላን ወረዳ) በግፍ የተጨፈጨፉ ዐማሮች ከፊል ዝርዝር

ተ.ቁ	የሟች ስም (የታረደው ስዉ ስም)	አብሮ የታረደ የቤተሰብ ብዛት	ወረዳ (ቀበሌ)	ምርመራ
1	ዋለልኝ ገረመዉ		ወምበራ (መልካን)	የአብዛኞቹ ሟች አካል ቅሪት ወደ ጉርሻ ወንዝ ተጥሏል። ስንቱ አስከሬን ወደ ወንዝ እንደተጣለ እና ስንቱም አካል እንደተበላ በክልሉ መንግስት በከፍተኛ ምሥጢር ተይዟል። መረጃውን ያቀበሉን ግለሰቦች እንደገለጹልን፤ የአካባቢው ፖሊስ 30 ሰዎች መሞታቸውን ብቻ እንዳመነ ተናግረዋል።
2	አለሙ ካሣ	4	ወምበራ (መልካን)	
3	መልኩ ቢተዉ	2	ወምበራ (መልካን)	
4	አለምየ አበበ	4	ወምበራ (መልካን)	
5	በቀለ አበበ	3	ወምበራ (መልካን)	
6	ካሴ አበበ		ወምበራ (መልካን)	
7	ሙላት ታደሠ		ወምበራ (መልካን)	
8	ደምሴ ዋለልኝ	6	ወምበራ (መልካን)	
9	ደመቀ ታደሠ		ወምበራ (መልካን)	
10	ንብረት መለሠ	5	ወምበራ (መልካን)	
11	ቻሌ መንግሥት	1	ወምበራ (መልካን)	
12	ሽፈራው ወርቄ		ወምበራ (መልካን)	
13	አለሙ ጥላየ		ወምበራ (መልካን)	
14	ወይዘሮ ጥሩነሽ ጥላየ	3	ወምበራ (መልካን)	
15	ወይዘሮ ይርገዱ ጥላዬ		ወምበራ (መልካን)	
16	ወይዘሮ ፈለጉሽ ካሳዬ	4	ወምበራ (መልካን)	
17	ጌታሁን ደባሱ		ወምበራ (መልካን)	
18	አብተዉ ወሌ	3	ወምበራ (መልካን)	
19	ተማሪ አዲሴ ወሌ		ወምበራ (መልካን)	
20	ተማሪ ክንድነህ ወሌ		ወምበራ (መልካን)	

ሠንጠረዥ ፩፡- (የቀጠለ)

ተ.ቁ	የሟች ስም (የታረደው ስዉ ስም)	አብሮ የታረደ የቤተሰብ ብዛት	ወረዳ (ቀበሌ)	ምርመራ
21	ወይዘሮ ከበቡሽ ግርማ		ወምበራ (መልካን)	
22	አያሌዉ ጌታሁን	4	ወምበራ (መልካን)	
23	ደረጅ አዳሙ	5	ወምበራ (መልካን)	
24	ጠሀይነህ አዳሙ		ወምበራ (መልካን)	
25	ዋሲሁን ግርማ	5	ወምበራ (መልካን)	
26	የሻንበል ዘመነ		ወምበራ (መልካን)	
27	ይትባረክ መላኩ		ወምበራ (መልካን)	
28	አጥናፍ አለሙ		ወምበራ (መልካን)	
29	መለሠ ሁነኛዉ		ወምበራ (መልካን)	
30	ወርቅነህ ተፈራ		ወምበራ (መልካን)	
31	ደሣለዉ ባዶበል		ወምበራ (መልካን)	
32	ወለላዉ ሥዩም		ወምበራ (መልካን)	
33	ገረመዉ ፈንቴ		ወምበራ (መልካን)	
34	ሙሉነህ		ወምበራ (መልካን)	
35	ብሬ ሰለሞን		ወምበራ (መልካን)	
36	ወረኛዉ ዘለቀ		ወምበራ (መልካን)	
37	መሸሻ ደሣለኝ		ወምበራ (መልካን)	
38	ጋሻው ፋንታሁን		ቡለን (አይጋሊ)	የሁለቱም ዐማሮች ኩላሊት እና ጉበት ተበልቷል። የራስ ቅላቸዉም ሜዳ ቀርቷል።
39	ታከለ ብዙዓለም		ቡለን (አይጋሊ)	
	አጠቃላይ ድምር	88 ሰዎች		

መ) በሕይዎት በተረፉት ዐማሮች ላይ ያንዣበቡ አደጋዎች

በአሁኑ ጊዜ በወምበራ ወረዳ ባሉ አንዳንድ ቀበሌዎች የጉምዝ እና የሸናሻ ጎሣዎች አባሎች ዐማራን ሙሉ በሙሉ ጨርሰዋል፤ የተረፉትንም አሰድደዋል። በቡለን ወረዳ ያሉት ዐማሮችም ከያሉበት እየተያዙ ታስረዋል። ነፍስ ጡሮች ሰብረ እና ባሮዳ እየተደበደቡ ነዉ። በአካባቢው ያሉት የጉምዝ ፖሊሶች እና ሚሊሺያዎች «አይበቁም» ተብሎ፤ ፳፰ (ሃያ ስምንት) የሚሆኑ የልዩ ኃይል ፖሊሶች ዐማራን ለመፍጀት ወደ ቡለን ዘምተዋል። በቅርብ ቀን እንኳን ነሐሴ ፳ ቀን ፪ሺህ፯ ዓ.ም. አንድ «መንግስቱ ተባባል» የሚባልን ግለሰብ ልብሱን አውልቀው፤ መለመላዉን (ራቁቱን) አድርገው፤ ገርፈዉ፤ ሲደክም ዶቢ ቀበሌ ለመቀጣጫ እንዲሆን ብለው መንገድ ላይ ጥለውት ሄደዋል። ለድብደባው እና ለመቀጣጫነት እንዲሆን የሰጡት ምክንያት፡- «በዐማራው ነገድ ላይ እየተደረገ ያለውን ፍጅት ለዉጭ ሰዉ ተናግሯል» የሚል ነዉ።

በኢትዮጵያ ከሰነድ ወር ጀምሮ እስከ መኸር ድረስ ዋናው የእርሻ ወቅት መሆኑ ይታወቃል። ገበሬው የዓመት ጉርሱን፣ የዕዳ መክፈያ እና ለከፈት የሚሆነውን ሰብል የሚዘራው እና የሚከተኩትው በሰነድ እና በሐምሌ ወሮች ውስጥ ነው። ሆኖም ይህ መሆኑ እየታወቀ ከሰነድ ፲፪ ቀን ፪ሺህ፯ ዓ.ም. ጀምሮ የቡለን ወረዳ ነዋሪ የሆኑ በርካታዎቹ ዐማሮች ሕይወታቸውን ለማትረፍ ሲሉ ቤት ንብረታቸውን ጥለው፣ ኑሯቸውን ከዱር አራዊት ጋር በጫካ ውስጥ አድርገዋል። ከብቶቻቸውን፣ በጎቻቸውን እና ፍየሎቻቸውን አባራሪዎቻቸው ጉምዞች እና ሸናሻዎች የግላቸው አድርገዋቸዋል። በዐማራው ላይ እንኳን በንብረቱ፣ በሕይወቱ ሃይቀር አዛዥ የትግራይ ወያኔ የሾመው የየገጡ ምሥላኔ ከሆነ ፳፮(ሃያ አምሥት) ዓመታት ተቆጥረዋል።

በደረሱን መረጃዎች መሠረት በአሁኑ ወቅት ከ224 በላይ ቤተሰቦች እና አባዎቻቸው በየጫካው ተበትነው የአውሬ አራት ከመሆን ወይም በጉምዝ-ሸናሻ ታጣቂዎች ከመገደል፣ ከሁለት ዓይነት ሞቶች አንዱን በመምረጥ አስቸጋሪ አጣብቂኝ ውስጥ ይገኛሉ። ጫካ ውስጥ የተደበቁት እና በቡለን ወረዳ ነዋሪ የሆኑት ዐማሮች እንደ መልካን ቀበሌ (ወምበራ ወረዳ) ዐማሮች ሁሉ ሊገደሉ እየታደኑ ነው። እኒህ ወገኖች የድረሱልኝ ጥሪያቸውን እያሰሙ ናቸው። ከዚህ ከተደቀነባቸው ዕልቂት ሊታደጋቸው የሚችል ማን ይሆን? ሕይወታቸው ለከፍተኛ አደጋ ተጋልጦ የድረሱልን ጥሪ ከሚያሰሙት መካከል የከፈሉ ስም በሠንጠረዥ ፪ ተዘርዘሯል።

ሠንጠረዥ ፪:- በደቢ እና ጭላንቆ ቀበሌዎች (ቡለን ወረዳ) ተፈናቅለው በጫካ የተጠለሉት ዐማሮች ስም ዝርዝር

ተ.ቁ	የተፈናቃዩ ስም	የቤተሰብ ብዛት	ወረዳ (ቀበሌ)
1	መልኬ ዘገየ	10	ቡለን (ደቢ)
2	ቻሌ መልኬ	7	ቡለን (ደቢ)
3	እጅጉ ይስማዉ	11	ቡለን (ደቢ)
4	ስንታየሁ እጅጉ	3	ቡለን (ደቢ)
5	በለጠ ሙሉ	5	ቡለን (ደቢ)
6	ተዋቸዉ ጋሹ	3	ቡለን (ደቢ)
7	ንብረቱ መለሰ	8	ቡለን (ደቢ)
8	ውድነኅ ዘገየ	5	ቡለን (ደቢ)
9	ግርማዉ ዘገየ	4	ቡለን (ደቢ)
10	መልካሙ መላኩ	5	ቡለን (ደቢ)
11	ሰዋረግ አዳሙ	8	ቡለን (ደቢ)
12	መልሰዉ ሰዋረግ	2	ቡለን (ደቢ)
13	ማተቤ ሙሉነህ	3	ቡለን (ደቢ)
14	አስተዉል አያሌዉ	5	ቡለን (ደቢ)
15	አበበ አለባቸዉ	3	ቡለን (ደቢ)
16	እንደሻው ታረቀኝ	2	ቡለን (ደቢ)
17	አድጎ ገደፋዉ	5	ቡለን (ደቢ)
18	አሰፋ ጥላሁን	3	ቡለን (ደቢ)
19	ንበረት ይልማዉ	4	ቡለን (ደቢ)

20	ስሜነህ ንብረት	2	ቡለን (ዶቢ)
21	ገረሜ እጅጉ	2	ቡለን (ዶቢ)
22	አለምነህ ወለላዊ	5	ቡለን (ዶቢ)
23	ውለታዊ እንደሻው	4	ቡለን (ዶቢ)
24	ደሴ እንደሻው	5	ቡለን (ዶቢ)
25	ቀለሙ ታየ	7	ቡለን (ዶቢ)
26	መልካሙ ታዩ	3	ቡለን (ዶቢ)
27	ካሣ ተፈራ	7	ቡለን (ጭላንቆ)
28	አበበ ካሴ	2	ቡለን (ጭላንቆ)
29	ገዳሙ ሙሉ	12	ቡለን (ጭላንቆ)
30	መልካሙ አበጀ	7	ቡለን (ጭላንቆ)
31	ነጋሽ አበጀ	6	ቡለን (ጭላንቆ)
32	ጫኔ ጥላሁን	7	ቡለን (ጭላንቆ)
33	ደሴ ገዳም	5	ቡለን (ጭላንቆ)
34	ጌታነህ ገዳም	4	ቡለን (ጭላንቆ)
35	ነጋ አስፋዊ	6	ቡለን (ጭላንቆ)
36	በሬ ጋሽው	4	ቡለን (ጭላንቆ)
37	ሙሉአለም አበበ	4	ቡለን (ጭላንቆ)
38	መንግስቱ እውነቱ	3	ቡለን (ጭላንቆ)
39	ቻሌ አቤ	4	ቡለን (ጭላንቆ)
40	ባዜ ቸኮል	5	ቡለን (ጭላንቆ)
41	ደሴ አቤ	8	ቡለን (ጭላንቆ)
42	አድምጤ ቀለሜ	3	ቡለን (ጭላንቆ)
43	ዋሴ አዲስ	6	ቡለን (ጭላንቆ)
44	ጌጤ አዳኛ	2	ቡለን (ጭላንቆ)
45	ተፈራ አድማስ	3	ቡለን (ጭላንቆ)
46	ሽቴ	2	ቡለን (ጭላንቆ)
	ጠቅላላ ድምር	224	

